

Rebecca Bigseth

Minoritetsfamilier i barnevernet **Minority families in child welfare**

Hvordan kan man gjennom ulike perspektiver bedre forstå og jobbe med minoritetsfamilier i barnevernet?

Mai 2021

NTNU

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
Fakultet for samfunns - og utdanningsvitenskap
Institutt for sosialt arbeid

Bacheloroppgave

2021

Rebecca Bigseth

Minoritetsfamilier i barnevernet

Minority families in child welfare

Hvordan kan man gjennom ulike perspektiver bedre forstå og jobbe med minoritetsfamilier i barnevernet?

Bacheloroppgave
Mai 2021

NTNU

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
Fakultet for samfunns - og utdanningsvitenskap
Institutt for sosialt arbeid

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

I denne oppgaven skal jeg gjennom litteraturstudie ta for meg temaet minoritetsfamilier i barnevernet – i lys av problemstillingen «*Hvordan kan man gjennom ulike perspektiver bedre forstå og jobbe med minoritetsfamilier i barnevernet?*». Jeg valgte å fordype meg innenfor dette emne, da jeg finner det høyst relevant. I tillegg ble jeg inspirert etter å ha deltatt i Nattergalen, som er et tiltak ved barnevernsutdanningen for å styrke kultursensitiviteten i barnevernet.

Relevant teori og forskning blir benyttet som teoretisk grunnlag for oppgaven, for å presentere sentrale begreper og temaer innenfor oppgavens omfang. I oppgaven ser jeg nærmere på ulike måter å forstå kultur på gjennom følgende perspektiver: kulturkompetanse, kultursensitivitet, etnosentrisme, kulturell relativisme og individualisme og kollektivism.

Drøftedelen illustrerer at de ulike perspektivene for kultur kommer godt med i barnevernsarbeidet, da det vil hjelpe oss å bedre forstå og jobbe med minoritetsfamiliene. Likevel kan et for stort fokus og aksept for de kulturelle forskjellene føre til uheldige utfall av vurderinger i saker, da kulturelle hensyn kan overskygge den sosialfaglige kompetansen og evnen til å vurdere barnets faktiske omsorgssituasjon. Det kan føre til at vi aksepterer et barns omsorgssituasjon som vi ikke ville gjort dersom familien var etnisk norsk, for å opptre kultursensitivt. Dette kan igjen føre til at barn med minoritetsbakgrunn ikke får nødvendig hjelp. Det kommer fram i oppgaven at det er viktig å finne en balanse mellom å over- og undervurdere kulturens betydning i barnevernssaker. Det kan til tider være utfordrende å skille mellom hvilke utfordringer som kan begrunnes med kultur og hvilke utfordringer skyldes andre årsaker.

Abstract

In this thesis, I will through a literature study address the topic of minority families in child welfare - in light of the problem "How can one through different perspectives better understand and work with minority families in child welfare?". I chose to immerse myself in this topic, as I find it highly relevant. In addition, I was inspired after participating in "Nattergalen", which is a measure in child welfare education to strengthen the cultural sensitivity in child welfare.

Relevant theory and research are used as a theoretical basis for the thesis, to present key concepts and themes within the scope of the thesis. In the thesis, I look more closely at different ways of understanding culture through the following perspectives: cultural competence, cultural sensitivity, ethnocentrism, cultural relativism and individualism and collectivism.

The discussion section illustrates that the different perspectives for culture come in handy in child welfare work, as it will help us to better understand and work with minority families. Nevertheless, too much focus and acceptance for the cultural differences can lead to unfortunate outcomes of assessments in cases, as cultural considerations can overshadow the social work competence and the ability to assess the child's actual care situation. This can lead us to accept a child's care situation that we would not do if the family was ethnic Norwegian, to act culturally sensitive. This in turn can lead to children with a minority background not receiving the necessary help. The thesis shows that it is important to find a balance between over- and underestimating the importance of culture in child welfare cases. It can sometimes be challenging to distinguish between which challenges can be justified by culture and which challenges are due to other causes.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	4
1.1 Temaets aktualitet	5
1.2 Oppgavens innhold	6
1.3 Valg av tema	6
2.0 Barnevernsfaglig relevans	7
3.0 Teoretisk bakteppe	8
3.1 Kulturforståelse – en fellesbetegnelse	8
3.2 Betydningen av kulturforståelse	9
3.3 Kulturkompetanse	10
3.4 Holdninger til kultur	11
3.5 Individualisme og kollektivism – to ytterpunkter.....	12
4.0 Hensyn til kulturforskjeller på godt og vondt	12
4.1 Hvordan kan man utvikle kulturkompetanse?.....	13
4.2 Kulturperspektiver i praksis.....	14
4.3 Oppdragervold vs. hodeplagg.....	16
4.4 Overrepresentasjon – en snuende trend?.....	17
4.5 Perspektivenes betydning i praksis	18
4.6 Nattergalen – et tiltak for å styrke kultursensitiviteten i barnevernet.....	19
4.7 Balansegang.....	20
5.0 Avslutning	21
6.0 Litteraturliste	23

1.0 Innledning

I denne oppgaven skal jeg ved hjelp av litteraturstudie, fordype meg i temaet «minoritetsfamilier i barnevernet» - i lys av problemstillingen: «hvordan kan man gjennom ulike perspektiver bedre forstå og jobbe med minoritetsfamilier i barnevernet?»

Jeg vil ta for meg ulike perspektiver for kulturforståelse, og se på hvordan disse påvirker barnevernets praksis. I tillegg vil jeg trekke fram Nattergalen som et eksempel på tiltak for å styrke kulturkompetansen i barnevernet.

I møte med familier som har en annen kulturell, etnisk, språklig og religiøs bakgrunn – står barnevernsarbeidere ofte ovenfor andre problemstillinger og situasjoner enn de er vant med hos majoritetsbefolkningen for øvrig. Dette kan oppleves som utfordrende for begge parter, og krever både nødvendig kunnskap og kompetanse blant de ansatte for å håndtere disse utfordringene på en hensiktsmessig måte.

Ofte skyldes opplevelsen av det utfordrende aspektet manglende kompetanse i å forstå klientens språk, kommunikasjonsmåter, kulturelle verdier samt deres spesielle situasjon som minoritet. I tillegg kan frustrasjonen komme av urealistiske forventninger som klientene kan ha til hjelpeapparatet, med ønsker som ikke lar seg innfri. Samspillet i slike kulturmøter foregår på flere plan samtidig – både på det konkrete handlingsplanet og på et underliggende, mer abstrakt plan, der vår forståelse av verden, våre holdninger og vår egen kulturbevissthet spiller inn (Jávo , 2010). Dette vil jeg komme tilbake til senere i oppgaven.

Minoritetsfamilier har i tillegg en annen familiestruktur med tanke på kjønnsroller og forholdet mellom generasjonene og andre idealer for barneoppdragelse - noe som gjør det utfordrende i arbeid med familiekonflikter. Det utgjør en kontrast fra saker den barnevernsansatte er vant med fra norske barnevernssaker (Bø, 2010).

1.1 Temaets aktualitet

Norge defineres i dag som et flerkulturelt samfunn (Kvelling, 2007). Befolkningen har opphav i mange ulike kulturer. Barnevernet har fått nye utfordringer i takt med innvandringen som har funnet sted i Norge de siste tiårene. Utfordringene går ut på å vurdere om barns omsorgssituasjon er akseptabel, til tross for at både oppdragelsesform og samspill kan ha en annen utforming enn vi er vant til fra egen kultur (Bunkholdt & Kvaran, 2018).

Tidligere forskning har vist at barn og unge med minoritetsbakgrunn er overrepresentert i barnevernsstatistikken. Hva denne overrepresentasjonen skyldtes er et omdiskutert tema. Disse analysene har imidlertid gitt begrenset med informasjon om ulike innvandringskategorier og har ikke skilt ut enslige mindreårige som en egen kategori – noe som kan ha en påvirkning på resultatet (Paulsen, Thorshaug, & Berg, Samforsk.no, 2014).

Barnevernsstatistikk viser at barn og unge med minoritetsbakgrunn er overrepresentert når det kommer til hjelpetiltak i hjemmet, sammenlignet med barn uten minoritetsbakgrunn. Barn med minoritetsbakgrunn utgjør 26% av barna med barnevernstiltak. Overrepresentasjonen gjelder i mindre grad for omsorgsovertakelser (Bufdir, 2021).

I en kunnskapsstatus utført av Veronika Paulsen, Berit Berg og Veronika Paulsen, som har prøvd gi en mer detaljert oversikt over situasjonen, kom det fram at barn med minoritetsbakgrunn først og fremst er overrepresentert når det kommer til hjelpetiltak – ikke omsorgstiltak. Hjelpetiltakene innebar råd og veiledning samt økonomiske hjelpetiltak (Paulsen, Thorshaug, & Berg, Møter mellom innvandrere og barnevernet, 2014).

Utover det kom studien fram til det er liten forskjell når det kommer til omsorgstiltak mellom barn med innvandrerbakgrunn og resten av befolkningen. Det er en realitet at barn med innvandrerbakgrunn er overrepresentert i barnevernsstatistikken, men det gjelder kun hjelpetiltak, ikke omsorgstiltak (Paulsen, Thorshaug, & Berg, Møter mellom innvandrere og barnevernet, 2014).

Minoritetsfamilier utgjør ofte det vi kan omtale som «multiproblemfamilier». Et begrep som innebærer familier med foreldre som gjerne er mer eller mindre utenfor arbeidslivet og har problematiske materielle levekår og sammensatte vansker. Disse familiene har en tendens til å

få mindre oppfølging enn familier med ett klart definert problem. De utgjør en ressurskrevende gruppe og viser behovet for nye tiltaksformer innen barnevernet.

Uavhengig om minoritetsbakgrunn er overrepresentert i barnevernet eller ikke - blir barnevernsansatte nødt til å forholde seg til nye og særegne problemstillinger hos både foreldre og barn med minoritetsbakgrunn, da det er store variasjoner med tanke på innvandringsbakgrunn, botid i Norge, kultur, religion og livssituasjon (Paulsen, Thorshaug, & Berg, Samforsk.no, 2014).

1.2 Oppgavens innhold

I denne oppgaven vil jeg først begrunne valget av tema og problemstilling. Videre vil jeg gjøre vise til statistikk som underbygger temaets relevans. Deretter vil jeg benytte relevant teori og forskning rundt temaet for å definere begrepene jeg har valgt meg ut, før jeg til slutt vil drøfte og diskutere det teoretiske grunnlaget i lys av problemstillingen og vinkle den inn mot barnevernsfaglige praksis. Jeg har valgt å ta for meg følgende perspektiver på kultur for å avgrense oppgaven: kulturkompetanse, kultursensitivitet, kulturel relativisme, etnosentrisme, individualisme og kollektivism.

1.3 Valg av tema

Jeg valgte temaet på bakgrunn av at jeg finner det høyst aktuelt med tanke på at samfunnet stadig blir mer flerkulturelt. I tillegg fikk jeg en økende interesse for barnevernsarbeid i et minoritetsperspektiv etter å ha deltatt i faget «mentorskap i en flerkulturell kontekst» 1. året på studiet. Gjennom denne oppgaven ønsker jeg å tilegne meg mer kunnskap om ulike kulturperspektiver og hvordan man kan dra nytte av disse i praksis for å bedre kunne forstå og jobbe med minoritetsfamilier.

I løpet av praksisperioden min hos barneverntjenesten fikk jeg se at manglende kulturkompetanse medfører utfordringer, da mange ansatte kviet seg for å få saker som omhandler minoritetsfamilier. Det endte derfor ofte med at disse sakene ble satt til den ene ansatte på teamet med videreutdanning innen minoritetskompetanse, da de andre ikke følte seg rustet til oppgaven.

2.0 Barnevernsfalg relevans

I dette kapitlet skal jeg redegjøre barnevernet som instans. Videre vil jeg introdusere oppdragervold som et eksempel på kulturforskjell vi ikke kan akseptere når det kommer til barneoppdragelse samt bruk av hijab som et eksempel for å belyse aksept av kulturelle forskjeller. Disse eksemplene vil jeg komme tilbake til i diskusjonsdelen av oppgaven. Til slutt vil jeg kort introdusere Nattergalen som et tiltak for å styrke kultursensitiviteten i barnevernet, som jeg også vil komme tilbake til i kapittel 4.

Barnevernet er en lovregulert offentlig instans, som har som hovedoppgave å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade helsen og utviklingen deres, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. I tillegg skal barnevernet bidra til trygge oppvekstvilkår. Dette gjelder alle barn og unge som oppholder seg i Norge, uavhengig av bakgrunn, statsborgerskap eller oppholdsstats (Bufdir, 2021). Utgangspunktet for vurdering må være at alle barn, uansett etnisk tilhørighet, har de samme grunnleggende behovene og derfor må få anledning til å utvikle seg adekvat langs kompetanselinjene (Bunkholdt & Kvaran, 2018).

Oppdragervold er et eksempel på ulik kulturell praksis når det kommer til barneoppdragelse. All form for vold i oppdragelsen er forbudt i Norge, mens det oppfattes som et «nødvendig onde i en god oppdragelse» i store deler av verden. De fleste etniske minoriteter i Norge kommer fra land hvor fysisk avstraffelse er vanlig og betegnes som disiplin, ikke vold. Mange er ikke klare over at fysisk avstraffelse er forbudt i Norge. Mange kjenner heller ikke til andre alternative måter å utøve disiplin på. Det er derfor viktig å ikke overreagere ved å se på mild oppdragervold som et tegn på et alvorlig voldsproblem i familien (Bunkholdt & Kvaran, 2018).

Barnevernet i Norge har blant annet blitt kritisert for å legge for mye og feil fokus på kultur i arbeidet med minoritetsfamilier. Kritikken går også ut på at barnevernet har en tendens til å behandle alle problemer minoritetsfamilier har, som et uttrykk for kultur. Andre sentrale faktorer som fattigdom, sosioøkonomiske forhold og klasseforskjeller som også kan spille inn blir dermed glemt. Både positivt og negativt fokus på kultur og kulturforskjeller kan bidra til stigmatisering av minoritetsgrupper og dermed skape kategorier som «vi» og «dem» - noe som er svært uheldig i sosialfaglig arbeid for øvrig (Bø, 2010).

Nattergalen er et internasjonalt mentorprogram med mål om å styrke kultursensitiviteten i barnevernet. Faget gir studenter ved barnevern og sosialt arbeid anledning til å være mentor for barn med minoritetsbakgrunn – og dermed få et innblikk i deres kultur og liv for øvrig. Nattergalens langsiktige målsetting med denne satsningen er å styrke kultursensitiviteten og den flerkulturelle kompetansen i barnevernet gjennom at studentene får bedre kunnskap og kompetanse om barn og unge med minoritetsbakgrunn og deres familier. I tillegg skal Nattergalen bidra til at flere barn og unge med minoritetsbakgrunn får bedre norskkferdigheter, styrket selvfølelse, økt skolemotivasjon og flere mestningsopplevelser gjennom den relasjonen barnet opparbeider med sin mentor i det gitte tidsrommet. Det er også ønskelig å bidra til at flere barn og unge med minoritetsbakgrunn fullfører videregående opplæring samt får muligheten til å gjennomføre høyere utdanning. Nattergalen utgjør en unik mulighet for studentene som får utvidet sin praksiserfaring allerede første studieår, og ikke minst være med på å bidra til at barn med minoritetsbakgrunn opplever tilhørighet til sitt nye hjemland (NTNU, u.d.).

3.0 Teoretisk bakteppe

I dette kapittelet skal jeg presentere det teoretiske grunnlaget for oppgaven som består av ulike bøker, rapporter, artikler og tidligere masteroppgaver. Jeg vil først forklare sentrale begreper som jeg benytter i oppgaven. Deretter vil jeg presentere tidligere forskning og teorier knyttet perspektivene jeg har valgt å ta for meg i oppgaven. For å snevre inn omfanget har jeg valgt å konsentrere meg om kultursensitivitet, kulturkompetanse, etnosentrisme, kulturrelativisme, individualisme og kollektivismen – som representerer ulike syn og holdninger ovenfor kultur.

3.1 Kulturforståelse – en fellesbetegnelse

Kulturbegrepet er svært sentralt i denne oppgaven og i møte med minoritetsfamilier for øvrig. Kultur er et vidt og mangetydig begrep, ut ifra hvilket teoretisk utgangspunkt man har og hva man ut fra dette ståstedet legger mest vekt på. Ifølge Marshall H. Segal består kultur av tillærte meninger og felles informasjon som overføres, ofte noe forandret, fra en generasjon til den neste gjennom interaksjon (Jávo, 2010). Det finnes ulike måter å forstå kultur på og å opparbeide kulturforståelse. En måte å forstå kultur på er at kultur er dynamisk og skapes, forandres og vedlikeholdes gjennom menneskelig interaksjon (Rugkåsa & Ylvisaker, 2018)

3.2 Betydningen av kulturforståelse

Kultursensitivitet kan defineres som en holdning preget av åpenhet for og anerkjennelse av forskjeller, å lete etter likheter samt forsøke å forstå den andre ut fra den andres logikk og perspektiv (Bunkholdt & Kvaran, 2018).

Kultursensitivitet handler om hvor flinke de ansatte er til å snakke med minoritetsfamilier, stille de rette spørsmålene og hvorvidt de evner å være åpne i møte med nye holdninger, tanker og væremåter. I tillegg omhandler kultursensitivitet evnen til å anerkjenne forskjeller uten å dømme. Vi blir alle påvirket til en viss grad av egen kultur, da vi har med oss normer og verdier fra barndommen. Det er viktig å være klar over egne holdninger og verdier i møte med andre kulturer. Kultursensitiv praksis er ønskelig i barnevernet for å møte minoritetsfamilier på en best mulig måte (Wessel, 2019).

Florence Marie Moufack (2010) underbygger behovet et sensitivt barnevern, hvor kultur er en av flere faktorer som blir tatt hensyn til. Bente Kojan (2016) på sin side uttrykker bekymring for at kultursensitivitet har fått for stor plass i barnevernloven, og mener at det er viktig å ikke la kultursensitivitet erstatte klasseperspektivet (Berg, Paulsen, Midjo, Haugen D., & Tøssebro, 2017).

I en spørreundersøkelse ga informanter uttrykk for at de savnet kompetanse hos de ansatte innenfor en rekke områder. Kunnskap om familieforhold og religion ble trukket fram, da det vil kunne gjøre det lettere å få innsikt i minoritetsfamiliens selvforståelse og verdioppfatning. I tillegg ble kunnskap om deres bakgrunn fra hjemlandet samt årsaken til at de hadde emigrert eller flyktet til Norge sett på som en fordel å inneha. Det ble også savnet kunnskap blant de ansatte om reaksjoner på traumatiske opplevelser, da mange minoritetsfamilier med flyktningebakgrunn har opplevd krig og dødsfall på nært hold. Enkelte barn og unge kan ha vært vitne til overgrep, i tillegg til det faktum at mange har vært gjennom en dramatisk flukt – noe både voksne og barn kan bære preg av i ettertid i form av traumer. Psykiske problemer hos foreldrene vil påvirke deres omsorgsevne (Bø, 2010).

I tillegg ble det trukket fram at partene ofte ikke har tilstrekkelig med kunnskap om hverandres høftlighetsritualer, måter enighet / uenighet uttrykkes på, om det er akseptabelt å vise negative følelser eller i det hele tatt sine emosjonelle reaksjoner. Dette er eksempler på kunnskap som er nødvendig for å oppnå en funksjonell, gjensidig forståelse og dialog.

Mangelen på kunnskaper om uttryksmåter kan skape tvil om hvorvidt den andre parten har forstått hva den andre egentlig mente. Det kan dermed lett oppstå misforståelser (Bø, 2010).

Ansatte i den samme undersøkelsen ga uttrykk for at de opplevde ulike former for kulturrelaterte utfordringer i møte med minoritetsfamilier. Disse dreier seg i all hovedsak om etablering av samarbeidsrelasjoner, ulike syn på barneoppdragelse, familieforhold og kjønnsroller (Bø, 2010). Oppdragervold er et eksempel på ulikt syn på barneoppdragelse. I Norge strider all form for vold mot loven – nærmere bestemt barnevernloven § 30 tredje ledd. Råd og veiledning kan ha god effekt i saker hvor det handler om oppdragervold eller når det ikke er de mest alvorlige sakene (Haugen, Paulsen, & Caspersen, 2017).

Ifølge Bredal har det vært både for lite og for mye fokus på kultur. Bredal opplever mangel på bevissthet rundt hva kulturforskjeller betyr for barnevernet (Paulsen, Thorshaug, & Berg, Samforsk.no, 2014). Etniske minoriteter opplever også selv at deres behov og problemer ofte blir møtt, forstått og forklart som resultat av deres kultur. Kulturkompetanse, altså det å tilegne seg kunnskap om «de andres» kultur, kommunikasjonsformer, verdier og praksiser vil kunne lede til økt kompetanse hos sosialarbeidere (Paulsen, Thorshaug, & Berg, Samforsk.no, 2014).

Ved for mye fokus på ulikheter når det kommer til kultur, bidrar det til å redusere forståelse fra de faktiske sosiale problemene, det kan forsterke av fordommer, stimulere negative stereotypier samt bidra til stigmatiserende oppfatninger. For stort fokus på «oss» og «de andre» vil altså kunne skape større avstand mellom barnevernsarbeidere og minoritetene. Kulturalisering og «annengjøring» vil dermed kunne føre til diskriminering, som igjen fører til at minoritetsfamiliene føler seg presset til å gi slipp på sin egen kultur for å passe inn i det norske samfunnet, da de føler det kreves at dem (Paulsen, Thorshaug, & Berg, Samforsk.no, 2014). For å unngå å begrunne sosiale problemer som kulturelt betinget er det avgjørende at barnevernet tilbyr kultursensitive tjenester i sitt arbeid (Paulsen, Thorshaug, & Berg, Samforsk.no, 2014).

3.3 Kulturkompetanse

Kulturkompetanse innebærer å tilegne seg kunnskap om ulike gruppers kulturelle verdier, praksiser og normer. Dette skal føre til økt kompetanse, nærmere bestemt kulturkompetanse. Begrepene «kulturkompetanse» og «kultursensitivitet» har en tendens til å gå noe over i

hverandre. Likevel kan kultursensitivitet sies å være et slags resultat av kulturkompetanse, ved at man gjennom kunnskap om andres kultur evner kommunisere og samhandle med folk med en annen kulturell bakgrunn på en mer hensiktsmessig måte enn uten denne kunnskapen.

Ifølge Saus handler kulturkompetanse i større grad om den ansattes evne til å faktisk fange opp forhold som omhandler kultur (Paulsen, Thorshaug, & Berg, Samforsk.no, 2014). Dette krever kulturelle faktakunnskaper om kulturbakgrunnen til den enkelte minoritetsfamilien. Kulturkompetansen kan sies å være ferdigheter som opparbeides gjennom teoretisk og analytisk kunnskap. Altså kan man tilegne seg kulturkompetanse gjennom å lese om ulike kulturer, delta på kurs og seminarer. I tillegg utvikles kulturkompetansen i utøvelsen av arbeidet med minoritetsfamilier i praksis. For å inneha kulturkompetanse kreves det bevissthet rundt eget verdigrunnlag og sosialarbeiderfagets implisitte ideologi og kulturelle føringer. Det krever at oppmerksomheten må flyttes bort fra «dem» og over på «oss» (Bø, 2010).

3.4 Holdninger til kultur

Etnosentrisme og kulturel relativisme representerer to ulike syn på kultur. Synet på kultur preger i tillegg oppdragelsesstilen hos foreldre, da foreldrene vil ha i seg noen ideer om barns utvikling, atferd og hva som påvirker dem som er felles for deres kultur – såkalte etnoteorier (Jávo, 2010). Foreldres etnoteorier gjenspeiler kulturens syn på barneoppdragelse. Ideene og teoriene er basert på de gjeldene verdiene og ideologiene i samfunnet de lever i. Ulike kulturer og etnoteorier kan eksempelvis være uenige om bruk av fysisk avstraffelse i barneoppdragelse, lydighet, bruk av makt og lignende. Målet om at barna skal overleve og ha det bra gjeldene for alle uansett kultur (Jávo, 2010).

Etnosentrisme er en holdning hvor man setter sin egen kultur sentrum og ser verden ut ifra sitt eget kulturelle ståsted. Etnosentrisme innebærer at man oppfatter sin egen kultur som universell og mener at også alle andre burde ha de samme kulturelle verdiene og normene (Jávo, 2010).

Kulturel relativisme er det motsatte av etnosentrisme - en holdning som innebærer at et individs meninger, handlinger og tro må forstås ut fra dets egne kulturelle forutsetninger og premisser. Innenfor kulturel relativisme finnes det ingen universell kultur, og dermed ingen «gullstandard» som andre kulturer kan måles opp mot. En kulturel relativistisk holdning bidrar til frigjøring fra

sin ubevisste binding til egen kultur – en binding som gjør oss forutinntatte og innskrenker våre inntrykk og reaksjoner på verden (Jávo , 2010).

3.5 Individualisme og kollektivism – to ytterpunkter

Kulturen i det norske majoritetssamfunnet bærer preg av individualisme, hvor individet står i fokus. Innenfor en individualistisk kultur vil oppdragelsesmålet innebærer sterk vektlegging av at barn skal bli selvstendige tidligst mulig, at sosiale skiller ikke skal markeres, at foreldre og lærere skal være «kompiser» med barna og at de voksne skal forhandle med de unge som likeverdige partnere om hva slags atferd som kan aksepteres (Jávo , 2010).

Mange kulturer bærer preg av kollektivism, som innebærer en autoritær oppdragerstil, og innebærer motsatte verdier av den individualistiske tankegangen her i den vestlige verden. Her vil fokuset i barneoppdragelsen være på at barnet skal være lydige, da dette vil gagne felleskapet. I tillegg bærer oppdragelsen i kollektivistiske kulturer preg av autoritet, hvor oppdragervold kan komme inn i bildet. Slike kulturelle forskjeller kommer ofte til uttrykk i møte med minoritetsfamilier i barnevernet. Uavhengighet, likestilling mellom kjønnene, individuelle rettigheter, anti-autoritære relasjoner mellom barn og foreldre samt likestilling mellom kjønnene er eksempler på verdier vi her til lands tar for gitt i det individualistiske samfunnet vi lever i her til lands (Jávo , 2010).

Autonomi og uavhengighet av andre blir mest vektlagt i individualistiske kulturer, mens avhengighet og tilknytning til andre blir mest vektlagt i kollektivistiske kulturer (Jávo , 2010).

4.0 Hensyn til kulturforskjeller på godt og vondt

I forrige kapittel gjorde jeg rede for oppgavens teoretiske bakteppe og relevant forskning som underbygger temaet. I dette kapittelet skal jeg se nærmere på hvordan de ulike kulturperspektivene utspiller seg i praksis. I tillegg vil jeg komme med eksempler på fordeler og ulemper ved de ulike kulturperspektivene. Jeg vil også se på hvordan man kan utvikle kulturkompetanse, for å forhindre at kultur enten blir vektlagt i for stor eller liten grad.

Mange barnevernsansatte kan synes det er utfordrende å skulle jobbe med en sak som omhandler minoritetsfamilier. Kulturforskjeller får ofte skylden for de utfordringene som oppstår mellom barnevernet og minoritetsfamilier. Kulturkompetanse kan dermed anses å

hjelpe barnevernsansatte til å bedre forstå å jobbe med minoritetsfamiliers utfordringer på en hensiktsmessig måte ut ifra deres situasjon.

4.1 Hvordan kan man utvikle kulturkompetanse?

I tråd med definisjonen av kultur som jeg refererte til i teoridelen, kan vi se at det spesielt er to viktige kjennetegn ved kultur. Kultur er noe man lærer og kan i tillegg forstås som en dynamisk prosess (Jávo , 2010). Altså er det mulig å tilpasse seg nye forhold samt finne nye uttrykk for kunnskap og erfaring. Kultur er verken en «pakke» folk har i sekken eller en ferdig programmert programvare. Denne dynamiske måten å forstå kultur på kommer godt med i arbeidet med etniske minoritetsfamilier, da det vil være viktig å forstå familienes atferd også i et større kulturelt perspektiv. Enkelte vil kanskje tenke at det at det ville vært greit å ha noen kulturelle modeller som redskap i arbeidet, i form av noen knagger å henge erfaringene på og som er lette å huske. Likevel er det en fare for at det ville ha ført til fordommer og forhåndsantakelser.

Ut ifra funnene i teoridelen, kan vi se at en kulturkompetent yrkesutøver må være klar over hvordan egen bakgrunn, kultur og livsvilkår har påvirket sitt eget livssyn og egne verdiprioriteringer. I tillegg krever kulturkompetanse en bevissthet om samfunnets dominerende verdier og det som til enhver tid defineres som det politisk korrekte fagsynet, påvirker og preger yrkesutøvelsen, faglige vurderinger og valg av tiltak. Altså vil evne til å se på seg selv som kulturbærer være avgjørende. I tillegg er det viktig å jobbe aktivt med sin virkelighetsoppfatning i møtet med andre kulturer, for å være kompetent til yrkesutøvelsen i et samfunn preget av etnisk og kulturelt mangfold (Bø, 2010).

I tillegg kan vi se behovet for å sette ord på de implisitte forestillingene om «det gode liv» som ligger bak vårt fagsyn og tekning om deriblant barneoppdragelse og kjønnsroller – da disse forestillingene ubevisst vil prege vår analyse av saker og dermed valg av tiltak vi finner nødvendige (Bø, 2010).

4.2 Kulturperspektiver i praksis

Jeg skal nå se nærmere på hvordan de ulike kulturperspektivene utarter i en barnevernsfaglig kontekst. Herunder vil jeg se på hvilke perspektiver barnevernsansatte kan dra nytte av og hvilke perspektiver de bør styre unna.

Når det kommer til kulturrelativisme, kan vi se at det ikke nødvendigvis vil være ønskelig med en fullstendig kulturrelativistisk holdning og tilnæringsmetode i praksis. I og for seg representerer det en svært åpen og lite dømmende holdning. Likevel bør målet være å inneha en utvidet forståelse av profesjonens og fagenes ideologiske ståsted, samtidig som det åpnes opp for sensitivitet og kunnskaper i forhold til andre forståelsesmåter. Med en kulturrelativistisk holdning vil man kunne godta omsorgssituasjoner som i bunn og grunn er uhensiktsmessige, da man er opptatt av at alle kulturer må forstås ut ifra egne premisser.

En etnosentrisk holdning vil føre til at barnevernsarbeideren måler andre kultur opp mot sin egen, og bruker egen kultur som målestokk. Man vil dermed på sett og vis se ned på den andre partens kulturelle normer og verdier. Evnen til å forstå andre menneske vil nærmest blokkeres ved en slik holdning. Dette vil være svært uhensiktsmessig i praksis, og viser betydningen av å være bevisst egne holdninger og verdier ovenfor kultur.

Kultursensitivitet har blitt et velkjent begrep innenfor barnevernsarbeid. Kultursensitivitet forutsetter en åpen og undersøkende holdning til andre kulturer – samt å anerkjenne forskjeller uten å dømme (Wessel, 2019). En kultursensitiv praksis er noe barnevernet streber etter, og det kommer tydelig fram at barnevernsarbeidere med fordel bør ha et bevisst forhold til hva som er de dominerende oppdragelsesmål i det norske majoritetssamfunnet - slik at vi kan formidle disse i møte med familier som har andre oppdragelsesmål. Det vil dermed være både interessant og nyttig å ha kunnskap om forskjellen når det kommer til barneoppdragelse innenfor individualistiske og kollektivistiske kulturer, som i tråd med teoridelen representerer to ytterpunkt på skalaen når det kommer til oppdragelsesmål.

Til tross for et økende fokus på et mer kultursensitivt barnevern, kan det gå på bekostning av barnets beste, dersom hensynet til kultur bikker over mot kulturrelativisme. Med en slik holdning vil man ikke vil evne å ta moralsk stilling til utfordringene de møter hos minoritetsfamilier, da rett og galt ikke eksiterer. Det kan føre til at vi forstår og aksepterer for mye. Eksempelvis vil en barnevernsarbeider med en kulturrelativist holdning kunne ha godtatt

oppdragervold. Dette fordi oppdragervolden vil kunne forsvares som moralsk riktig dersom handlemåtene er meningsfylte for foreldrene, noe den er i de fleste tilfeller da oppdragervolden er ment for oppdragelse av barna. Dette er en kulturel relativistisk holdning satt på spissen, da vi i Norge har FN's Barnekonvensjon artikkel 19 og Barneloven § 30 tredje ledd (Lov om endring i barnelova (Ot.prp. nr. 104), 2008-2009). som forbyr bruk av vold mot barn og som uansett vil rettlede oss og trumfe enhver kultur. Dessuten trenger ikke kulturel relativisme å være utelukkende negativt, da et hint av en kulturel relativistisk holdning kan gjøre oss mer åpne i møte med andre kulturer og minoriteter – verdier som kan være fordelaktige i møte med andre kulturer.

Med andre ord er det viktig å være klar over hvordan våre holdninger og syn på kultur preger oss i møte med minoritetsfamilier, og klienter for øvrig. Kulturel relativisme og etnosentrisk utgjør ytterpunkter på skalaen, og kan være uhensiktsmessig i sosialfaglig arbeid dersom de utøves i for stor grad. Begge disse to eksemplene på holdninger innebærer fordeler og ulemper. Enten en fullstendig kulturel relativist- eller etnosentrisk holdning vil verken være ønskelig eller mulig i praksis.

De kulturelle forskjellene vil dessuten påvirke hvordan foreldrenes samspill med barnet. Barnevernets oppgave blir å vurdere barnets situasjon ut ifra disse. Oppdragelsesformer som springer ut fra foreldrenes etnoteorier og kulturelle verdier kan være svært funksjonelle og nyttige for et barns utvikling innen en bestemt kultur, mens de samme oppdragelsesformene kan oppleves som lite funksjonelle i en annen kultur – og til og med bli betraktet som umoralske. For å ha forutsetninger for å forstå hvordan oppdragelse i ulike kulturer fungerer, er det nødvendig å ha kunnskap om hvordan overordnede kulturelle dimensjoner som individualisme og kollektivismen spiller seg ut på individnivå (Jávo , 2010).

I tråd med teorien er det ingen tvil om at individualistiske og kollektivistiske syn er forskjellig. Likevel skal alle vurderes ut ifra de grunnleggende behovene som er like for alle. Vi skal med andre ord vise respekt for ulikhet. Respekten for andre kulturer skal ikke fungere som et hinder for å gripe inn dersom vi ser at barn og unge blir utsatt for behandling som tar fra dem mulighetene til utvikling av adekvat kompetanse til å fungere i samfunnet rundt dem (Jávo , 2010).

Det kan være utfordrende som barnevernsarbeider å skille mellom hva som er «god nok omsorg» og hva som ikke er akseptabelt når de kulturelle forskjellene oppleves som store, og

man derfor blir opptatt av de kulturelle trekkene ved utfordringene. Det vil uansett være hensiktsmessig å få tak i hvilke kjerneverdier som kjennetegner familiens kulturbakgrunn, da dette vil gi økt forståelse for de problemene familien sliter med. Å gi råd ut ifra et individualistisk ståsted til en klient med kollektivistiske verdier vil kunne skape en opplevelse av følelsesmessig avstand hos mottakeren. Her kommer betydningen av kultursensitivitet inn i bildet. Det er svært viktig å kunne anerkjenne den andre parten til tross for ulikheter (Jávo , 2010).

Barns rett til forsvarlig omsorg og beskyttelse må alltid være i fokus. Det er dessuten viktig å ta i betraktning at en måte å forstå kultur på er at den er dynamisk, som nevnt i teoridelen. Altså kommer ikke minoritetsfamilier til landet med en gitt kultur. Kulturen kan tilpasses det nye samfunnet minoritetsfamilien blir en del av (Jávo , 2010). En slik holdning og forståelse av kultur vil komme godt med i arbeidet med minoritetsfamilier, da man vil ha troen på endring av eventuelle uhensiktsmessige kulturelle tradisjoner som påvirker barna negativt.

4.3 Oppdragervold vs. hodeplagg

Som nevnt i innledningen, er oppdragervold et eksempel på en kulturell forskjell når det kommer til barneoppdragelse – og utgjør dermed en utfordring som barnevernsansatte står ovenfor i saker som omhandler minoritetsfamilier. Denne formen for avstraffelse kan knyttes opp mot kultur, da det er en utbredt metode for disiplinering i mange kulturer. Denne påstanden får støtte av en undersøkelse, hvor det kom fram at flere ansatte opplevde at kulturforskjeller kom tydeligere frem i saker som omhandler oppdragervold (Berg, Paulsen, Midjo, Haugen D., & Tøssebro, 2017). Det krevde mer tid til forklaring og gjennomgang av norsk lov og barns rettigheter enn i andre saker for øvrig. Her til lands er oppdragervold som kjent ulovlig, og det blir derfor opprettet barnevernssak dersom det blir kjent at foreldre utøver vold mot barna sine. I mange tilfeller handler det trolig om uvitenhet om at det er ulovlig i Norge. Ofte kan det dermed være tilstrekkelig med råd og veiledning i slike saker, hvor foreldrene blir introdusert for andre metoder for barneoppdragelse som ikke strider mot norsk lov. Råd og veiledning kan dermed tenkes å være et effektivt tiltak i saker som omhandler oppdragervold, da det i mange tilfeller kan skyldes mangel på andre metoder for oppdragelse.

Oppdragervold er altså et eksempel på et stort sprik når det kommer til kulturelle forskjeller innen barneoppdragelse. Det ulike synet på barneoppdragelse er ofte en gjenganger i møte

med minoritetsfamilier i barnevernet – noe som kan være vanskelig å forholde seg til dersom barnevernsarbeideren ikke har et bevisst forhold til sine vestlige grunnholdninger som bærer preg av individualisme. Likevel skal vi ikke mer enn 20-30 år tilbake i tid før dette ble sett på som en akseptert praksis også i Norge, noe som kan ses i sammenheng av en dynamisk forståelse av kultur (Rugkåsa, Ylvisaker, & Eide, 2017).

Hijab er et annet eksempel på kulturforskjeller, og er svært omdiskutert. Bruken av hodeplagg som hijab, utgjør derimot en akseptabel praksis så lenge bruken er frivillig, i motsetning til oppdragervold. Bruk av hodeplagg som hijab er fremmed for vår nordiske kultur og vårt fokus på likestilling og feminisme. Bruken av hodeplagg vil dermed bryte med vårt fokus på likestilling mellom menn og kvinner, noe som gjenspeiler det faktum at minoritetsfamilier har en annen familiestruktur når det kommer til deriblant kjønnsroller (Bø, 2010). Likevel er det ingenting som tyder på at barn tar skade av å bruke hijab i den forstand, så lenge det er frivillig. Hvorvidt barn bruker hijab av fri vilje eller ikke, er en annen diskusjon jeg ikke skal gå mer inn på i denne oppgaven. Forsker Thorbjørnsrud uttrykker at vi må lytte til de som sier at de går med hijab frivillig (Kjensli, 2009).

Disse to eksemplene viser betydningen av å vurdere hvilke kulturelle forskjeller som faktisk er av betydning for barnets omsorgssituasjon og barnevernet dermed plikter å ta grep i – og kulturforskjeller om ikke angår barnevernet.

4.4 Overrepresentasjon – en snuende trend?

I tråd med teorien, har barn med minoritetsbakgrunn tidligere vært overrepresentert i barnevernet. Det kan for øvrig være flere årsaker til den overrepresentasjonen. Disse kan vi dele inn i *kulturelle og minoritetsrelaterte faktorer*, *levetårsfaktorer* og *flyttingerelaterte faktorer*. Førstnevnte handler om ulike forståelser og tolkninger av hva som er god omsorg. *Levetårsfaktorer* som forklaring på overrepresentasjonen omhandler det faktum at det å leve i vedvarende fattigdom kan få alvorlige konsekvenser for foreldres mulighet til å gi god nok omsorg til barna sine. Innvandrere representerer en sosial og økonomisk underklasse i Norge, som preges av lavere sysselsetting og lavere inntekt enn befolkningen for øvrig. Når det gjelder sistnevnte, flyttingerelaterte faktorer, kan dette dreie seg om konsekvensene av det faktum at familiene har vært gjennom krig, flukt, lange opphold i asylmottak og eksilsituasjon

– faktorer som trolig vil påvirke psykisk helse, foreldrekompetansen og dermed barnas omsorgssituasjon (Bunkholdt & Kvaran, 2018).

Likevel viser nyere forskning utført av Berg, Paulsen og Eide at dette ikke nødvendigvis er tilfellet lengre (Paulsen, Thorshaug, & Berg, Møter mellom innvandrere og barnevernet, 2014). Her kommer det frem at barn med minoritetsbakgrunn fremdeles ligger betydelig høyere i statistikken for mottak av hjelpetiltak, men når det kommer til statistikk for omsorgstiltak er ikke forskjellen lengre like stor (Berg, Paulsen, Midjo, Haugen D., & Tøssebro, 2017). Dette er interessante funn med tanke på de ulike perspektivene som blir presentert i oppgaven. Kanskje kan funnene tyde på at barnevernets innsats i arbeidet mot en mer kultursensitiv praksis i møte med minoritetsfamilier har gitt resultater.

4.5 Perspektivenes betydning i praksis

Som vi har sett hittil i oppgaven kan det se ut til at kultur har en tendens til å enten få for stort eller for lite fokus. Det viser betydningen av å forsøke og finne en balanse, slik at det ikke går på bekostning av barnevernets samfunnsoppdrag – som først og fremst er å sikre barn og unge gode levevilkår.

I teoridelen kom det fram at minoritetsfamiliene savnet kompetanse blant de ansatte som i stor grad dekkes av kulturkompetanse-begrepet. Det er ingen tvil om at ubehaget og mangelen på kulturkompetanse påvirker både resultatet av barnevernsarbeidet og samhandlingsprosesser på en negativ måte. Det kan resultere i kritikkverdige forhold i håndteringen av saker som omhandler minoritetsfamilier. Altså kan det se ut til at det er behov for mer refleksjon samt økt bevissthet rundt egne holdninger til minoritetsproblematikk blant de barnevernsansatte.

På den ene siden kan vi se at kunnskap om ulike kulturelle perspektiver kan hjelpe oss i møte med minoritetsfamilier. De ulike perspektivene vil hjelpe barnevernsarbeidere å lettere forstå minoritetsfamiliers utfordringer, på bakgrunn av deres kultur, verdier, normer og syn på blant annet barneoppdragelse – som er svært sentralt innen barnevernsarbeidet og en ulikhet som ofte kan være merkbart i møte med andre kulturer.

På en annen side ser vi likevel at ikke alle utfordringene i arbeidet med minoritetsfamilier skyldes kultur. Kulturalisering vil føre til et ensidig fokus på kulturelle forskjeller, og vil kunne stå i veien for evnen til selvrefleksjon over egen praksis (Ada, 2017). Det vil være

nødvendig å være klar over andre faktorene som spiller inn. Dessuten ser det ut til at det kan være utfordrende å forvalte kultursensitivitet på en hensiktsmessig måte – uten at kulturaspektet overskygger barnevernets faktiske oppgaver som instans. Dersom utøvelsen av kultursensiviteten mot formodning går over i kulturalisering kan det gå på bekostning av barnets beste. Nyansen av kultursensitivitet må derfor kontinuerlig vurderes av den enkelte barnevernsarbeider. Det er mye av grunnen til at arbeid med minoritetsfamilier oppleves som utfordrende generelt, da man både står ovenfor nye utfordringer, men også fordi mye går ut på skjønn av den enkelte. Frykt for å gjøre feil og å ikke ha nødvendige kunnskaper og ferdigheter kan føre til at barnevernsansatte kvier seg for å gå inn i saker som omhandler minoritetsfamilier.

Ofte kan barnevernets flerkulturelle praksis være preget enten av at barnevernet forstår for lite av minoritetsforeldres bakgrunn og dermed griper inn for raskt, at barnevernet har for mye respekt, og at terskelen for å gripe inn er høy, eller at barnevernet rett og slett behandler alle problemer i minoritetsfamilier som uttrykk for kulturforskjeller og dermed noen ganger griper inn for raskt og andre ganger for sent (Bunkholdt & Kvaran, 2018). Disse utfordringene illustrerer behovet for kunnskap og ferdigheter rundt kulturaspektet.

4.6 Nattergalen – et tiltak for å styrke kultursensiviteten i barnevernet

Nattergalen framstår som et nyttig tiltak i regi av NTNU for å forberede kultursensiviteten blant framtidige barnevernspedagoger samt sosionomer på arbeidet med minoritetsfamilier. Til tross for at det i all hovedsak er fokus på å finne på koselige aktiviteter sammen med et barn med minoritetsbakgrunn, vil studentene få et innblikk i barnets kultur. I tillegg vil de få erfaring med å kommunisere samt etablere en relasjon med mennesker med minoritetsbakgrunn, noe som vil komme godt med videre inn i arbeidslivet for øvrig. Enkelte vil oppleve at kommunikasjon kan by på utfordringer med tanke på at noen av familiene har vært kort tid i landet, og derfor har begrenset med norskkunnskaper. I tillegg vil studentene møte på kulturelle forskjeller underveis, som de selv må løse og tilrettelegge for på best mulig måte i henhold til sitt mentorbarn. Eksempelvis er det viktig å ta kulturelle hensyn, hvor det kan komme godt med å ha satt seg inn i barnets kulturelle bakgrunn.

Barnevernet kan dessuten virke nytt og skremmende på minoritetsfamilier som ikke har hatt en lignende instans i hjemlandet. Nattergalen kan dermed være med på å styrke barnevernets innsats for å nå fram til og skape fortrolighet i etniske minoritetsfamilier, noe vi tydelig ser et behov for.

4.7 Balansegang

Det framstilles som et ideal for fagfolk å være verdinøytrale i møte med klienter, i form av at man ikke skal opptre moralsk fordømmende eller kritisere andres verdier. Men i hvor stor grad evner vi mennesker å være verdinøytrale? Subjektivt sett tenker og handler vi alle ut fra vår egen kulturelle kontekst og er farget av våre egne kulturelle verdier. Det er naturlig å føle at ens egen kultur er bedre enn andre kulturer, som ofte kan virke fremmede og «rare».

Objektivt sett derimot er de kulturelle verdiene som det legges vekt på blant etnisk norske, som oftest likevel ikke bedre enn dem som tillegges vekt blant andre minoriteter og kulturer – heller ikke omvendt. Etnisk norske fagfolk må ta stilling til om man er «nøytral» dersom man aksepterer fysisk vold mot barn dersom disse kommer fra kulturer der dette er mer akseptert enn i Norge eller om man da er moralsk unnfallende? (Jávo , 2010).

Uansett vil det være viktig å bevisstgjøre både ovenfor seg selv og andre, hvilke verdier man står for personlig og i yrkessammenheng. Det vil gjøre det lettere å sette grenser for hva man kan tolerer eller ikke. Dette vil igjen føre til at klienten møter en mer tydelig og reflektert barnevernsarbeider (Jávo , 2010).

Alt i alt kan vi se at det kan være hensiktsmessig å ha kunnskap og ferdigheter vedrørende de ulike perspektivene. Det vil øke forutsetningen for å bedre kunne forstå og jobbe med minoritetsfamilier. Likevel ser vi at det er viktig å finne en balansegang på hensynet til kultur og herunder de ulike perspektivene. Vi kan se at det å vektlegge kultur i for stor grad kan føre til uhensiktsmessige avgjørelser. Likevel ser vi betydningen av kulturelle hensyn i form av at det skaper større grad av tillit og en bedre relasjon til minoritetsfamiliene. Kunnskap om kulturen deres vil hjelpe oss å forstå minoritetsfamilier, deres handlinger og verdier. Det vil derfor være nødvendig å ha kjennskap til – samt reflektere over de ulike kulturperspektivene for å opparbeide seg tilstrekkelig med kulturkompetanse, slik at man også er rustet til å utøve kulturkompetanse i praksis.

5.0 Avslutning

I denne oppgaven har jeg sett nærmere på temaet minoritetsfamilier i barnevernet, i lys av problemstillingen «*Hvordan kan man gjennom ulike perspektiver bedre forstå og jobbe med minoritetsfamilier i barnevernet?*»

Ut ifra teorien og forskningen som ble benyttet i denne oppgaven, er det noe usikkert om hvorvidt de ulike kulturperspektivene er løsningen på de utfordringene barnevernsarbeidere opplever i møte med minoritetsfamilier i form av kulturelle forskjeller. Likevel kan vi se at de ulike perspektivene vil hjelpe oss i arbeidet, og at kunnskap og kompetanse om de ulike perspektivene vil øke vår forståelse for deres verdier, normer og utfordringer. Vi ser at det er viktig å ta hensyn til at det kan være utfordrende å komme til et nytt land med et helt annet sett med lover og regler enn i hjemlandet, og at barnevernet som instans kan virke skremmende.

Barnevernsansatte står ofte ovenfor andre utfordringer i arbeidet med minoritetsfamilier enn i arbeidet med majoritetsbefolkningen for øvrig. Det å inneha ulike perspektiver for kultur vil derfor komme godt med i møtet med minoritetsfamilier for å kunne yte best mulig hjelp til disse familiene. Oppgaven viser også betydningen av å se på seg selv som kulturbærer.

Vi kan konkludere med at det er svært viktig at barnevernsarbeidere evner å skille mellom kulturelle ulikheter, men som likevel er faglig forsvarlig barneomsorg - og ulikheter som bryter grensene for hva som kan aksepteres som forsvarlig foreldreatferd i Norge. Samtidig ser vi at det er viktig at kultur ikke forblir svaret på alle utfordringer, da dette kan hindre at det blir tatt grep i situasjoner hvor barnet kan ta skade av forholdene det lever under. En kultursensitiv praksis i barnevernet vil være hensiktsmessig - hvor kultur blir tatt hensyn til i en passende grad, uten at det går på bekostning av det sosialfaglige arbeidet.

Barnevernsarbeid med ikke-etnisk norske familier krever kunnskaper om andre kulturer og ferdigheter som avspeiler forståelse av både likheter og forskjeller (Bunkholdt & Kvaran, 2018). Oppgaven viser at mangel på kulturell innsikt vil kunne føre til forutinntatthet – noe som er uheldig i sosialfaglig arbeid. Innsikt i de ulike perspektivene vil altså kunne bidra til å utvikle kulturkompetanse blant barnevernsarbeidere.

Det kan være en utfordring å finne en balanse mellom kulturelle hensyn, men samtidig ikke la kultur overskygge det sosialfaglige arbeidet og samfunnsoppdraget barnevernet har. Til tross

for at kulturelle årsaker utgjør utfordringer i arbeidet med minoritetsfamilier, er det viktig å ta høyde for at det også er andre faktorer som spiller inn som nevnt tidligere i oppgaven. Disse må tas hensyn til på lik linje med kulturelle faktorer.

6.0 Litteraturliste

(u.d.).

- Ada, E. (2017). Marianne Rugkåsa, Signe Ylvisaker og Ketil Eide: Barnevern i et minoritetsperspektiv. Sosialt arbeid med barn og familier.
- Bø, B. P. (2010). *Barn med minoritetsbakgrunn i barnevernet*. Cappelen Damm AS.
- Berg, B., Paulsen, V., Midjo, T., Haugen D., G. M., & Tøssebro, J. (2017, Juni). *Myter og realiteter*. Hentet fra Bufdir:
https://www.bufdir.no/globalassets/global/myter_og_realiteter_innvandrerens_moter_med_barnevernet.pdf
- Bufdir. (2021, April 9). *Barneverntiltak for barn med innvandrerbakgrunn*. Hentet fra Bufdir:
https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern/Barnevernstiltak_blandt_barn_med_ulik_landbakgrunn/
- Bunkholdt, V., & Kvaran, I. (2018). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid*. Oslo: Gyldendal.
- Haugen, G. M., Paulsen, V., & Caspersen, J. (2017). *Barnevernets arbeid med vold i minoritetsfamilier*. Trondheim: Bufdir.
- Jávo, C. (2010). *Kulturens betydning for oppdragelse og atferdsproblemer*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kjensli, B. (2009, Mars 18). *Historien om hijab*. Hentet fra Forskning.no:
<https://forskning.no/islam-religion-religionshistorie/historien-om-hijab/931896?fbclid=IwAR3cBGxUiSRHUE3unX6O5IAHMZgWl0iEWM-b8q1Pg1ihwjDFsExCnuSLfhY>
- Kvelling, Ø. (2007). *Utredning av atferdsvansker, omsorgssvikt og mishandling*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Lov om endring i barnelova (Ot.prp. nr. 104)*. (2008-2009). Hentet fra Regjeringen.no:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/otprp-nr-104-2008-2009/id567744/?ch=6>
- NTNU. (u.d.). *Nattergalen*. Hentet fra NTNU: <https://www.ntnu.no/isa/nattergalen>
- Paulsen, V., Thorshaug, K., & Berg, B. (2014, September 30). *Møter mellom innvandrere og barnevernet*. Hentet fra Samforsk.no:
<https://samforsk.no/Publikasjoner/Kunnskapsstatus%20barnevern%20og%20innvandring.pdf>
- Paulsen, V., Thorshaug, K., & Berg, B. (2014, September 30). *Samforsk.no*. Trondheim: NTNU Samfunnforskning. Hentet fra Møter mellom innvandrere og barnevernet:
<https://samforsk.no/Publikasjoner/Kunnskapsstatus%20barnevern%20og%20innvandring.pdf>
- Rugkåsa, M., Ylvisaker, S., & Eide, K. (2017). *Barnevern i et minoritetsperspektiv*. Oslo: Gyldendal.
- SSB. (2016, juli 1). *Kvart fjerde barn i barnevernet har innvandrerbakgrunn*. Hentet fra SSB:
<https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/kvart-fjerde-barn-i-barnevernet-har-innvandrerbakgrunn>
- Wessel, P. (2019, 05 13). *Kultursensitivt barnevern*. Hentet fra munin.uit.no:
<https://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/15965/thesis.pdf?sequence=2&isAllowed=y>